

УДК 342.7

DOI: <https://doi.org/10.31359/1993-0941-2025-49-363>

А. В. Хлопов, аспірант кафедри державного будівництва Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ORCID ID : 0009-0004-9269-2477

ПУБЛІЧНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ ЯК ОРГАНІЗАЦІЙНА ФОРМА УЧАСТІ ГРОМАДЯН У МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ

***Анотація:** Висвітлено вплив актів Ради Європи та права Європейського Союзу на формування конституційно-правових засад проведення публічних консультацій в країнах Європи. З'ясовано значення публічних консультацій для розвитку партисипативної демократії. Розкрито особливості конституційно-правової регламентації публічних консультацій як організаційної форми участі громадян у місцевому самоврядуванні. Акцентовано увагу на низці проблемних питань, зумовлених недосконалістю вітчизняного правового регулювання порядку проведення публічних консультацій, та запропоновано шляхи їх подолання.*

***Ключові слова:** акти Ради Європи, організаційна форма участі громадян у місцевому самоврядуванні, конституційно-правові засади, право Європейського Союзу, публічні консультації.*

Постановка проблеми. У сучасних демократичних країнах серед існуючих форм партисипативної демократії важливе міс-

це займають різноманітні консультаційні площадки з місцевим населенням. Значна популяризація консультаційних процесів викликана пошуком нових інноваційних механізмів, спроможних забезпечити плідну співпрацю інститутів громадянського суспільства та влади. Дані світові тенденції позначились і на розвитку інститутів демократії участі в Україні. Безумовно, внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування» та прийняття Закону України «Про публічні консультації» тільки є точкою відліку процесів вдосконалення механізмів участі громадян в управлінні місцевими справами.

Варто відмітити, що Закон України «Про публічні консультації» набирає чинності через 12 місяців з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ. Разом з тим, вже зараз в українському суспільстві та науковій спільноті ведеться активний дискурс щодо пошуку шляхів перетворення публічних консультацій в дієвий інструмент локальної демократії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З початку набуття Україною незалежності тематика участі населення у вирішенні питань місцевого значення стала предметом досліджень представників різних галузей юридичної науки. У сфері конституційного та муніципального права слід відзначити ґрунтовні публікації І. І. Бодрової, О. В. Батанова, П. М. Любченко, О. Ю. Лялюка, Н. В. Мішиної, С. Г. Серьогіної та ін., в яких всебічно висвітлюються проблемні питання реалізації права громадян на участь у місцевому самоврядуванні. У той же час, сучасні законодавчі новели зумовлюють необхідність подальших наукових розробок, що розкривають різноманітні правові аспекти здійснення такої форми партисипативної демократії як публічні консультації.

Метою статті є висвітлення європейського досвіду проведення консультацій на місцевому рівні, з'ясування сутності публічних консультацій як організаційної форми участі грома-

дян у місцевому самоврядуванні та висунення пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання публічних консультацій в Україні.

Виклад основного матеріалу. Насамперед, варто навести поняття публічних консультацій, сформульоване у вітчизняній доктрині. Як зазначає авторський колектив «Посібника щодо проведення публічних консультацій», публічні консультації – це процес комунікацій між органами державної влади та громадянами (зацікавленими сторонами), за допомогою якого обидві сторони стають поінформованими про різні перспективи та пропозиції урядової політики і які надають можливість громадянам впливати на зміст рішень, що їх ухвалюють органи державної влади [11, с. 4]. За справедливою думкою О. П. Бойко, публічні консультації – це ефективний засіб відкритого та демократичного врядування, що сприяє прозорості та підзвітності органів влади, спроможні виявити конфлікт інтересів до моменту схвалення управлінського рішення [8, с. 32].

На сучасному етапі в державах членах ЄС правовою основою проведення консультацій на місцевому рівні є акти Ради Європи, право ЄС і національні нормативно-правові акти.

Безперечно, велике значення для підвищення рівня консультаційних процесів є впровадження в європейських країнах стандартів Ради Європи. Згідно зі ч. 6 ст. 4 Європейської хартії місцевого самоврядування у процесі планування і прийняття рішень щодо всіх питань, які безпосередньо стосуються органів місцевого самоврядування, з останніми мають проводитися консультації, у міру можливості своєчасно і належним чином [12]. Відповідно до положень Рекомендації 19 (2001) Комітету міністрів Ради Європи «Про участь громадян у суспільно-політичному житті на місцевому рівні» громадські збори, журі громадян, форуми, круглі столи, опитування громадської думки, опитування користувачів забезпечують обмін інформацією та думками різних соціальних груп громади [2]. Так само, в Резолюції 326 (2011) Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи «Участь громадян на місцевому та регіональному рівні у Європі» громадські консультації та громадські панелі трактуються як резерв бази знань і експертиз прийняття обраними

представниками обґрунтованих рішень, джерело інновацій, спеціалізованої інформації та конструктивного зворотного зв'язку (п. 9–10) [5].

Неможна не відзначити і суттєвий вплив права ЄС на прогресивний розвиток публічних консультацій як форми партисипативної демократії. Відповідно до статті 10 Договору про ЄС функціонування ЄС засноване на прямій демократії, оскільки громадяни безпосередньо представлені на рівні Союзу у Європейському парламенті, а ст. 11 зазначено право Європейської комісії проводити широкі консультації із заінтересованими сторонами з метою забезпечення узгодженості та прозорості дій Союзу [6].

Щодо національного рівня правової регламентації процесу консультацій з населенням, то визначення основних засад даної організаційної форм партисипативної демократії на рівні Основного закону відбувається доволі лаконічно. Зазвичай у конституціях європейських країн проголошуються концептуальний принцип партисипативної демократії – принцип участі громадян в управлінні публічними справами. Лише в окремих конституційних актах можна знайти положення про публічні консультації. Яскравим прикладом є Конституція Бельгії, в якій відповідно до статей 39bis, 41 і 134 у сфері своєї виключної компетенції регіони уповноважені регулювати народні консультації, якщо питання зачіпають інтереси громади, кількох громад або провінції [4].

У переважній більшості європейських країн публічні консультації на місцевому рівні є предметом законодавчої регламентації. Приміром, у Республіці Польща згідно із ч. 2ст.4а Закону «Про гмінне(територіальне)самоврядування»при вирішенні питання щодо об'єднання гмін і зміни кордонів муніципальні ради зобов'язані попередньо провести консультації з місцевим населенням [7]. У Розділ 9 «Опитування думки місцевого населення» Закону Литовської Республіки «Про місцеве самоврядування» закріплено принципи, види і наслідки опитування, питання, що виносяться на обговорення, категорії суб'єктів-ініціаторів проведення консультацій (населення міста, міська рада і староста), а також процедурні аспекти проведення консультацій

з місцевим населенням [3]. Крім того, сфера публічних консультацій може регламентуватися урядовими актами, як наприклад в Італії – директивою № 2 від 31.05.2017 р. «Керівні принципи проведення публічних консультацій в Італії», що фіксує наступні принципи: зобов'язальність, чіткість, прозорість, підтримка участі, конфіденційність, неупередженість, залученість, своєчасність та орієнтований на громадян [1].

Слід також звернути увагу, що в європейській практиці існує і доволі своєрідний підхід до визначення алгоритму проведення консультацій з місцевим населенням. Дослідники відмічають відсутність в окремих країнах (скандинавські країни, ФРН та ін.) суворого нормативно-правового визначення порядку проведення подібних консультацій. Варто приєднатися до твердження, що у даному випадку виникає можливість розширити практику застосування підходу, заснованого на залученні заінтересованих сторін до прийняття рішень, який є ефективним способом прислухатися до голосу кожного громадянина. Крім того, за влучним висновком вчених, чим складніше законодавство, тим менше воно може повною мірою використовуватися [17].

Підхід до деталізації на законодавчому рівні процедури проведення публічних консультацій також сприйнятий і в Україні. По-перше, до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» додано ст. 6¹, відповідно до якої публічні консультації входять до переліку форм участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення. По-друге, в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» впроваджено бланкет-нуст. 13². «Публічні консультації», яка надає жителям право брати участь у публічних консультаціях, організованих органами місцевого самоврядування, шляхом внесення пропозицій щодо вирішення питань місцевого значення та вказує, що порядок проведення публічних консультацій органами місцевого самоврядування визначається законом [9]. По-третє, виходячи із аналізу ст. 7 Закону України «Про публічні консультації» можна дійти до висновку про те, що даний спеціальний Закон доволі детально регламентує різні аспекти процедури проведення публічних консультацій, а саме: принципи, форми, повноваження суб'єктів, строк проведення, звітність та моніторинг публіч-

них консультацій тощо [19]. По-четверте, згідно із п. 5 ч. 3 ст. 29 та ч. 1 ст. 45 Закону України «Про правотворчу діяльність» п'ятим етапом розроблення проекту нормативно-правового акта є проведення публічних консультацій (крім випадків, передбачених законом) суб'єктом правотворчої діяльності та (або) іншим уповноваженим законом суб'єктом з метою реалізації принципів відкритості та прозорості правотворчої діяльності [18].

Стаття 1 Закону України «Про публічні консультації» суб'єктом проведення публічних консультацій називає орган місцевого самоврядування і покладає на нього наступні зобов'язання: – здійснювати планування проведення публічних консультацій; – забезпечувати інформування заінтересованих сторін про проведення публічних консультацій; – дотримуватися принципів та порядку проведення публічних консультацій; – здійснювати моніторинг процесу проведення публічних консультацій. Значною віхою в упорядкуванні порядку проведення публічних консультацій є чітке визначення їх форм. Зокрема, ст. 9. «Форми проведення публічних консультацій» даного Закону фіксує, що публічні консультації проводяться у формі:

1) електронних консультацій шляхом оприлюднення консультаційного документа на онлайн-платформі для публічних консультацій та/або на офіційному веб-сайті суб'єкта проведення публічних консультацій щодо предмета консультацій;

2) адресних консультацій шляхом надсилання заінтересованим сторонам консультаційного документа, проведення опитування, анкетування;

3) публічного обговорення шляхом проведення публічних заходів (засідань у формі круглих столів, слухань, конференцій, фокус-груп, зустрічей, інтернет-, відеоконференцій) [19].

При цьому звертає на себе увагу вичерпний перелік пунктів, які мають бути в консультаційному документі. Це:

1) найменування суб'єкта проведення публічних консультацій;

2) опис проблеми, яка потребує розв'язання, альтернативні варіанти її розв'язання та обґрунтування варіанта, який пропонується обрати;

- 3) перелік заінтересованих сторін та інформацію про можливий вплив на них у разі прийняття відповідного рішення;
- 4) перелік форм та строків проведення публічних консультацій, а також час та місце їх проведення (у разі проведення публічних консультацій у формі публічного обговорення);
- 5) електронну (поштову) адресу або посилання на сторінку онлайн-платформи для публічних консультацій та/або офіційного веб-сайту суб'єкта проведення публічних консультацій, де здійснюється проведення публічних консультацій, інформацію про строк і порядок подання пропозицій;
- 6) прізвище, ім'я та контактну інформацію уповноваженої особи суб'єкта проведення публічних консультацій, відповідальної за проведення консультацій;
- 7) строк і спосіб оприлюднення звіту про проведення публічних консультацій [19].

Водночас, Закон України «Про публічні консультації» містить і низку недоліків. Як нам здається, доволі спірним бачиться встановлення права жителів з чотирнадцяти років брати участь в публічних консультаціях за відсутності відповідного права брати участь в роботі консультативно-дорадчих органів, зокрема в різноманітних молодіжних радах, які отримали розповсюдження в країнах Європи. Отже, законодавець не передбачив проведення публічних консультацій у рамках діяльності консультативно-дорадчих органів. Також варто підтримати слушну думку О. П. Бойка про те, що у Законі України «Про публічні консультації» не враховано право органів місцевого самоврядування проводити консультації через асоціації органів місцевого самоврядування (Закон України «Про асоціації органів місцевого самоврядування») та не визначено характер наслідків таких консультацій – імперативність (або варіативність) врахування наданих пропозицій під час консультацій [8, с. 35]. Справедливою здається і точка зору О. С. Волохова про те, що попри заявлену у Законі України «Про публічні консультації» мету (упорядкування залучення заінтересованих сторін до участі у прийнятті рішень шляхом проведення публічних консультацій на всіх етапах постановки проблеми, розроблення, формування та реалізації державної політики, вирішення питань місцевого

значення у відповідних сферах суспільного життя) цей Закон не містить належних механізмів реалізації, а отже його можливості подолати притаманний проведенню публічних консультацій формалізм, вкрай обмежені [10, с. 27].

Разом з тим, вважаємо, що все ж таки у сучасній вітчизняній практиці застосування саме законодавчо-деталізованого алгоритму проведення публічних консультацій на місцевому рівні є доцільним, оскільки надає можливості упорядкувати процес проведення консультацій та буквально примусити окремі муніципалітети радитися і враховувати думку територіальної громади щодо різних питань місцевого життя. Так, за підрахунками експерти, наразі тільки 72% рад міст обласного значення нормативно врегулювали процедуру проведення публічних консультацій. Приміром, Чернівецька міська рада ухвалила Положення «Про консультації з громадськістю в місті Чернівцях» та «Положення Про публічні консультації під час планування громадських просторів в Чернівецькій міській територіальній громаді» [15]. Відповідно до ст. 31 Статуту територіальної громади міста Одеси органи та посадові особи міського самоврядування проводять консультації з громадськістю з питань міського самоврядування шляхом взаємодії через консультативні ради, робочі групи та інші консультативні форми [20]. На підставі Положення «Про публічні консультації» Львівська міська рада провела більше 100 консультацій щодо бюджету розвитку, соціально-економічного розвитку, транспорту (тарифи, оплата, паркування) та благоустрою [14].

Натомість, в місті Харкові і досі міська рада не спромоглась розробити локальний акт, що зобов'язує орган і посадові особи місцевого самоврядування частіше запитувати думку територіальної громади. Як свідчить інформація із офіційного сайту Харківської міської ради, формою консультацій з громадськістю є електронна консультація на офіційному веб-сайті Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету: <https://www.city.kharkov.ua>. При чому аналіз спрямованості таких консультацій демонструє, що всі вони присвячені питанням переіменування об'єктів топонімії міста Харкова [13].

З огляду на даний стан взаємодії місцевих рад із територіальною громадою, абсолютно вірним вбачається підхід, за яким вирішення переважної більшості питань місцевого значення мають відбуватися через консультативний процес. Законодавець використав влучний метод виключення, перераховувавши у ст. 2 сфери, на які не поширюється положення Закону України «Про публічні консультації». Зокрема, це: суспільні відносини, пов'язані з: – призначенням загальнодержавних та місцевих виборів, всеукраїнського та місцевих референдумів; забезпеченням здійснення зовнішньої політики; – суспільні відносини, що виникають відповідно до Бюджетного кодексу України; – Центральної виборчої комісії з питань організації підготовки та проведення виборів і референдумів; – пов'язаного з підписанням, ратифікацією, затвердженням, прийняттям міжнародного договору України або приєднанням до нього, припиненням чи зупиненням його дії; – щодо надання гуманітарної допомоги іноземним державам у зв'язку з ліквідацією наслідків стихійного лиха тощо [19]. Таким чином, на наш погляд, застосувавши принцип «все, що не заборонено – дозволено», законодавець зробив практично необмеженими сфери суспільного життя, які підпадають під консультативний процес.

Більш того, відповідно до ст. 10 Закону «Про публічні консультації» електронні консультації є обов'язковою формою проведення публічних консультацій щодо всіх проектів актів. Також орган місцевого самоврядування зобов'язаний проводити публічне обговорення, якщо обговорюваний проект акту стосується делегування повноважень органів місцевого самоврядування, стратегічного плану розвитку територіальної громади та змін до нього, символіки територіальної громади, а також передбачає надання пільг, переваг чи встановлення обмежень для окремих суб'єктів господарювання. Дієвим, на наш погляд, є і положення ст. 18 цього Закону, які дозволяють скасувати акт або визнати його нечинним у судовому порядку, якщо такий акт був прийнятий без проведення публічних консультацій [19].

У той же час, хочеться відмітити і той факт, що окремі міські ради ще до набуття чинності Закону України «Про публічні

консультації» активно використовують електронні консультації для обговорення актів локальної нормотворчості. Наприклад, на офіційному порталі м. Києва жителі взяли участь в обговоренні майже 300 проєктів нормативно-правових актів, більшість яких була присвячена сфері охорони здоров'я [16].

Висновки. Підсумовуючи проведене дослідження, варто акцентувати увагу на важливому значенні публічних консультацій для розвитку партисипативної демократії. Публічні консультації є доступним і зрозумілим механізмом залучення всіх зацікавлених сторін до обговорення питань місцевого значення, який відкриває шлях до обміну інформацією та думками між територіальною громадою та її представниками, а також гарантує відкритість та прозорість діяльності муніципалітетів і ухвалення ними компромісних рішень. Безумовно, вітчизняне нормативно-правове регулювання публічних консультацій, як організаційної форми участі громадян у місцевому самоврядуванні, потребує подальшого вдосконалення із врахуванням позитивного досвіду європейських країн.

Список використаних джерел:

1. Lineeguidasullaconsultazionepubblica in Italia. (Direttiva n. 2/2017). (17A04797) (GU Serie Generale n.163 del 14-07-2017). URL:<https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2017/07/14/17A04797/sg>
2. Recommendation Rec (2001)19 of the Committee of Ministers to member states on the participation of citizens in local public life *Пада Європи*.офіц..сайт.URL:<https://rm.coe.int/16804f513c>
3. Republic of Lithuania Law on Local Self-Government. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalActPrint/lt?jfwid=p888efdss&documentId=c18a8ae0f55e11e3b62ec716086f051f&category=TAD>
4. The Belgian Constitution.(English translation). URL: https://www.dekamer.be/kvvcr/pdf_sections/publications/constitution/grondwetuk.pdf
5. The Congress of local and regional authorities. Resolution 326 (2011). Citizen participation at local and regional level in Europe. *Пада Європи*.офіц..сайт. URL: <https://rm.coe.int/1680718895>
6. The Treaty of Lisbon. URL:<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=LEGISUM:ai0033&from=EN>
7. Ustawazdnia 8 marca 1990 r. Osamorządziegminnym. URL :<http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19900160095>

8. Бойко О. П. Правове регулювання публічних консультацій в Україні. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2021. Том 32 (71) № 2. С. 32–38.
9. Верховна Рада України прийняла Закон щодо народовладдя на рівні місцевого самоврядування. Законопроект № 7283 від 09.05.2024 р. URL: <https://decentralization.ua/uploads/attachment/document/1364/7283.pdf>
10. Волохов О. С. Публічні консультації як етап правотворчої діяльності в Україні: ефективність правових механізмів та міжнародні стандарти. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2025. Серія ПРАВО. Випуск 89: частина 1. с.26–34. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.89.1.3>
11. Гнидюк Н., Горшкова В., Дніпренко Н., Маркіна Т., Шпичко А. Посібник щодо проведення публічних консультацій. Київ, 2004. 66 с. URL: https://icps.com.ua/assets/uploads/images/files/manual_on_public_consultations_icps_.pdf
12. Європейська хартія місцевого самоврядування. м. Страсбург, 15 жовтня 1985 року. *Верховна Рада України*. офіц. сайт URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_036
13. Інформаційне повідомлення про проведення консультацій з громадськістю у формі електронної консультації з питання перейменування об'єктів топонімії міста Харкова *Харківська міська рада*: офіц.сайт. 2024. URL: <https://www.city.kharkiv.ua/uk/document/informatsiyne-povidomlennya-pro-provedennya-konsultatsiy-z-gromadskisty-u-formi-elektronnoi-konsultatsii-z-pitannya-pereyenuvannya-obektiv-toponimii-mista-kharkova-70772.html>
14. Консультації з громадськістю *Львівська міська рада*: офіц.сайт. URL:<https://city-adm.lviv.ua/public-consultation>
15. Консультації з громадськістю *Чернівецька міська рада*: офіц.. сайт URL:<https://www.city.cv.ua/community/konsultatsiji-z-gromadskisty>
16. Офіційний портал Києва. *Київська міська рада*. *Київська міська державна адміністрація*. URL:<https://kyivcity.gov.ua/>
17. Порівняльний аналіз європейської практики з питань публічних консультацій. Висновок Центру експертизи доброго врядування. URL: <https://rm.coe.int/council-of-europe-comparative-analysis-of-european-practices-on-public/1680aef1df>
18. Про правотворчу діяльність: Закон України від 24. 08. 2023 р. № 3354-IX 14.07.2015 № 595-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2023, № 93, ст.364. Верховна Рада України .офіц.. сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text>
19. Про публічні консультації: Закон від 20.06.2024 № 3841-IX. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2024, № 47, ст.266. *Верховна Рада України* офіц. сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3841-20#Text>

20. Статут територіальної громади міста Одеси. *Одеська міська рада*: офіц.сайт. URL: <https://omr.gov.ua/ua/open-city/statute>

REFERENCES :

1. Lineeguidasullaconsultazionepubblica in Italia. (Direttiva n. 2/2017). (17A04797) (GU Serie Generale n.163 del 14-07-2017). URL:<https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2017/07/14/17A04797/sg>
2. Recommendation Rec (2001)19 of the Committee of Ministers to member states on the participation of citizens in local public life Rada Yevropy. ofits..sait. URL:<https://rm.coe.int/16804f513c>
3. Republic of Lithuania Law on Local Self-Government. URL:<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalActPrint/lt?fwid=p888efdss&documentId=c18a8ae0f55e11e3b62ec716086f051f&category=TAD>
4. The Belgian Constitution.(English translation). URL: https://www.dekamer.be/kvvcr/pdf_sections/publications/constitution/grondwetuk.pdf
5. The Congress of local and regional authorities. Resolution 326 (2011). Citizen participation at local and regional level in Europe. Rada Yevropy. ofits..sait. URL: <https://rm.coe.int/1680718895>
6. The Treaty of Lisbon. URL:<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:ai0033&from=EN>
7. Ustawazdnia 8 marca 1990 r. Osamorządziegminnym. URL :<http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19900160095>
8. Boiko O. P. (2021). Pravove rehuliuвання publichnykh konsultatsii v Ukraini. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Derzhavne upravlinnia*. Voll 32 (71). № 2.
9. Verkhovna Rada Ukrainy pryiniala Zakon shchodo narodovladdia na rivni mistsevoho samovriaduvannia. Zakonoproekt № 7283 vid 09.05.2024 r. URL: <https://decentralization.ua/uploads/attachment/document/1364/7283.pdf>
10. Volokhov O. S. (2025). Publichni konsultatsii yak etap pravotvorchoi diialnosti v Ukraini: efektyvnist pravovykh mekhanizmv ta mizhnarodni standarty. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Serii PRAVO*. Isser 89: part 1. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.89.1.3>
11. Hnydiuk N., Horshkova V., Dniprenko N., Markina T., Shpychko A. (2004). Posibnyk shchodo provedennia publichnykh konsultatsii. Kyiv. URL: https://icps.com.ua/assets/uploads/images/files/manual_on_public_consultations_icps.pdf
12. Yevropeiska khartiia mistsevoho samovriaduvannia. m. Strasburh, 15 zhovtnia 1985 roku. Verkhovna Rada Ukrainy. ofits. sait URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_036

13. Informatsiine povidomlennia pro provedennia konsultatsii z hromadskistiu u formi elektronnoi konsultatsii z pytannia pereimenuvannia ob'ektiv toponimii mista Kharkova Kharkivska miska rada: ofits.sait. 2024. URL: <https://www.city.kharkiv.ua/uk/document/informatsiine-povidomlennya-pro-provedennya-konsultatsiy-z-gromadskisty-u-formi-elektronnoi-konsultatsii-z-pitannya-pereymenuvannya-obektiv-toponimii-mista-kharkova-70772.html>
14. Konsultatsii z hromadskistiu Lvivska miska rada: ofits.sait. URL: <https://city-adm.lviv.ua/public-consultation>
15. Konsultatsii z hromadskistiu Chernivetska miska rada: ofits.. sait URL: <https://www.city.cv.ua/community/konsultatsiji-z-gromadskisty>
16. Ofitsiyni portal Kyieva. Kyivska miska rada. [Kyivska miska derzhavna administratsiia](https://kyivcity.gov.ua/). URL: <https://kyivcity.gov.ua/>
17. Porivnialnyi analiz yevropeiskoi praktyky z pytan publichnykh konsultatsii. *Vysnovok Tsentru ekspertyzy dobroho vriaduvannia*. URL: <https://rm.coe.int/council-of-europe-comparative-analysis-of-european-practices-on-public/1680aef1df>
18. Pro pravotvorochu diialnist: Zakon Ukrainy vid 24. 08. 2023 r. № 3354-IX 14.07.2015, № 595-VIII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*, 2023, № 93, art.364. *Verkhovna Rada Ukrainy .ofits.. sait*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text>
19. Pro publichni konsultatsii: Zakon vid 20.06.2024 № 3841-IX. *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*, 2024, № 47. art.266. *Verkhovna Rada Ukrainy ofits. sait*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3841-20#Text>
20. Statut terytorialnoi hromady mista Odesy. *Odeska miska rada: ofits.sait*. URL: <https://omr.gov.ua/ua/open-city/statute>

A. V. Khlopov

**Public Consultation as an Organizational Form of Citizen's Participation
in Local Self – Government**

Summary. In modern democratic countries, among existing forms of the participatory democracy, various consultation platforms with the local population occupy an important place. The significant popularization of consultation processes is caused by the search for new innovative mechanisms capable of ensuring fruitful cooperation between civil society institutions and government. These global trends have also affected the development of participatory democracy institutions in Ukraine. The amendments to the Law of Ukraine «On Local Self-Government» and the adoption of the Law of Ukraine «On Public Consultations» are only

a starting point for the processes of improving mechanisms for citizen participation in the management of local affairs.

Since the beginning of Ukraine's independence, the topic of public participation in resolving issues of local importance has become the subject of research by representatives of various branches of legal science. In the field of constitutional and municipal law, it is worth noting the thorough publications of I. I. Bodrova, O. V. Batanov, P. M. Lyubchenko, O. Yu. Lyaluk, N. V. Mishina, S. G. Seregina and others, which comprehensively cover the problematic issues of implementing the right of citizens to participate in local self-government. At the same time, legislative novelties necessitate further scientific developments of various legal aspects of implementing such a form of participatory democracy as public consultations.

The purpose of the article is to highlight the European experience of conducting consultations at the local level, to reveal the essence of public consultations as an organizational form of citizen participation in local self-government, and to put forward proposals for improving the regulatory framework for public consultations in Ukraine.

At the present stage, in the EU Member States, the legal basis for holding consultations at the local level is the acts of the Council of Europe, EU law and national regulatory legal acts. The definition of the main principles of this organizational form of the participatory democracy at the level of the Basic Law is quite concise. Usually, constitutions of European countries proclaim a general principle – the principle of citizen participation in the management of public affairs. Only in individual constitutional acts can one find provisions on public consultations. In the vast majority of European countries, public consultations at the local level are the subject of legislative regulation.

The approach to detailing the procedure for conducting public consultations at the legislative level has also been adopted in Ukraine. The application of this approach to the legislative definition of the algorithm for conducting public consultations at the local level in modern domestic practice is appropriate, as it provides opportunities to streamline the consultation process and oblige municipalities to consult and take into account the vision of the territorial community regarding the development of various spheres of local life.

Public consultations are an accessible and understandable mechanism for involving all stakeholders in discussing issues of local importance, which opens the way for the exchange of information and opinions between the territorial

community and its representatives, and also guarantees openness and transparency of the activities of municipalities and flexibility in making compromise decisions. Of course, the regulatory and legal regulation of public consultations, as an organizational form of citizen participation in local self-government, requires further improvement, taking into account the positive experience of European countries.

Key words: *conducting local affairs, legal doctrine of Ukraine, management and communication rights, members of the territorial community, right of citizens to participate in local self-government,*